Taxeringskungörelsen och ADB

Av kanslirådet Stig Wernlund

I taxeringskungörelsen (TK) har vidtagits vissa ändringar (SFS 1967: 496) som framför allt syftar till att anpassa stämmelserna till ADB-systemet. Ikraftträdandet sker den 1 januari 1968. Ändringarna omfattar dock inte avsnittet om allmän fastighetstaxering, som avses skola ses över senare i anslutning till nästa allmänna fastighetstaxering.

Distriktsindelning

Enligt ändring i 5 § taxeringsförordningen (TF) skall länsstyrelsen indela länet i lokala taxeringsdistrikt senast den 30 september året före det år som föregår taxeringsåret, dvs. betydligt tidigare än hittills. Så snart länsstyrelsen fattat beslut om indelning i lokala taxeringsdistrikt, skall länsstyrelsen skyndsamt därom underätta de organ som har direkt intresse av beslutet, dvs. såväl de lokala skattemyndigheterna som pastorsämbetena och kommunernas styrelser (4 § 3 mom. TK). Däremot behöver kungörelse om länsstyrelsens beslut inte utfärdas tidigare än för närvarande.

Mantalslängd

Främst är det längdföringen som ändras genom övergången till ADB-system. Genom att begreppen personell liggare och fastighetsliggare utmönstrats redan i folkbokföringslagstiftningen, är det ett exemplar av mantalslängden som sådan som skall överlämnas till taxeringsnämnden (17 § 1 mom. TK). Eftersom det ansetts önskvärt att avskrift av mantalslängden för taxeringsåret lämnas till taxeringsnämnden tidigare än den 31 mars, har slutdagen ändrats till den 10 mars. Detta har möjliggjorts genom att längden fr. o. m. år 1968 justeras redan den 1 mars.

Prövningsnämndsbeslut m. m.

Enligt hittillsvarande bestämmelser skulle underrättelser rörande beslut av prövningsnämnden och fastighetsprövningsnämnden ofördröjligen översändas till taxeringsnämnden, om de inkommit till den lokala skattemyndigheten före den 1 juli. Sistnämnda slutdag har tidigarelagts till den 16 juni, för att undvika försening av taxeringsnämndens arbete (17 § 1 mom. TK). Taxeringsnämnden behöver således inte längre beakta prövningsnämndsbeslut som inkommer till den lokala skattemyndigheten under andra hälften av juni månad. Särbestämmelsen för Stockholm i detta hänseende och i fråga om antalet taxeringslängder har upphävts, varvid 17 § 4 mom. TK helt upphört att gälla. För den för riket gemensamma taxeringsnämnden i Stockholm gäller samma bestämmelser som för bolagstaxeringsnämnd. Till bolagstaxeringsnämnd skall länsstyrelsen senast den 15 februari överlämna utdrag av fastighetslängden för närmast föregående år beträffande fastigheter, för vilka aktiebolag m. fl. juridiska personer i B- eller C-längden skall taxeras för garantibelopp (17 § 2 mom. TK).

Om taxeringsnämnd behöver andra för taxering avgivna deklarationer och hand-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:16:10

lingar än dem som taxeringsnämnden skall ha ex officio, har det ålegat länsstyrelsen resp. mellankommunala prövningsnämnden att efter rekvisition tillhandahålla handlingarna. Sådan skyldighet har nu ålagts även den lokala skattemyndigheten, eftersom denna myndighet är tänkt som ett de lokala taxeringsnämndernas kansli, där bl.a. också äldre årgångar av deklarationer kan förvaras (17 § 3 mom. TK).

Taxeringsavier

I ADB-systemet upprättas stomme till inkomstlängd först sedan taxeringsnämndernas arbete avslutats. Som ersättning för den uteblivna stommen skall taxeringsnämnderna i stället få s. k. taxeringsavier (18 § TK). Taxeringsavin är ett kort som innehåller samma uppgifter som den gamla stommen och upprättas enligt formulär som fastställes av riksskattenämnden. Länsstyrelsen upprättar taxeringsavi för varje person som kan antagas bli taxerad. Senast under januari månad taxeringsåret överlämnar länsstyrelsen till den lokala skattemyndigheten taxeringsavierna för sådana taxeringsdistrikt, i vilka den lokala skattemyndighetenheten skall sortera deklarationsmaterialet. Har länsstyrelsen inte framställt taxeringsavi beträffande viss person, som avgett självdeklaration eller som skall taxeras utan att deklaration avgetts, skall den lokala skattemyndigheten upprätta sådan avi (20 § 3 mom. TK).

Sortering och förberedande göromål

Sorteringen av deklarationsmaterialet för distrikt där länsstyrelsen svarar för längdföringen skall liksom hittills åligga länsstyrelsen. Därvid har utmönstrats bestämmelsen i 20 § 1 mom. TK att lokal skattemyndighet äger uppdraga sorteringen åt annan. Denna befogenhet för lokal skattemyndighet har nämligen ansetts så självklart att den inte längre kräver särskild författningsbestämmelse. Sorteringen och även andra förberedande göromål hos den lokala skattemyndigheten och länsstyrelsen skall utföras skyndsamt så att taxeringsnämnden kan påbörja sitt arbete snarast möjligt. Med tillägget "andra förberedande göromål" åsyftas sådan utökad medverkan i de lokala taxeringsnämndernas arbete, som skall komma till stånd successivt från myndighetens sida och till stor del avser rent förberedelsearbete t. ex. kontrollräkning av deklarationer.

Enligt 20 § 3 mom. TK i dess gamla lydelse skulle inte endast deklarationer utan även taxeringsuppgifter och andra handlingar alltid åsättas deklarationsnummer. Detta torde emellertid sällan ha tillämpats i praktiken. Med anledning härav har bestämmelsen nu uppmjukats. Har deklaration inkommit får dithörande kontrolluppgifter läggas in i deklarationen utan att först nummersättas. Ett sådant förfarande har ansetts arbetsbesparande och knappast medföra någon olägenhet. I författningstexten har detta uttryckts med att uppgifter och andra handlingar skall åsättas nummer endast i "nödvändig" omfattning. Numret är detsamma som enligt taxeringsavin resp. stommen till fastighetslängd.

Taxeringsarbetets avslutande

En strävan har varit att få taxeringsnämndens arbete färdigt tidigare, så att framställning av stomme till inkomst-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:16:10

längd av länsstyrelsen skall kunna medhinnas till den 25 juli. Därför har i 29 § 1 mom. TK stadgats att i lokalt taxeringsdistrikt skall deklarationer och uppgifter i allt väsentligt ha avlämnats för längdföring senast den 15 juni. I samtliga taxeringsdistrikt skall materialet ha avlämnats i sin helhet senast den 1 juli. Stansningen av taxeringsdata på länsstyrelsens datakontor förutsättes därmed kunna slutföras under första hälften av juli månad.

Om skattskyldig inte avgett deklaration, måste uppgifter för den maskinella längdföringen anges på annan handling.

Handlingarna skall insändas till den lokala skattemyndigheten eller till den tjänsteman åt vilken länsstyrelsen uppdragit längdföringen. I fråga om särskild taxeringsnämnd för fysiska personer får länsstyrelsen dock bestämma att handlingarna i stället skall insändas till länsstyrelsen.

Särskild fastighetstaxering skall även i Stockholm avslutas senast den 15 maj.

Inkomstlängd

För lokalt taxeringsdistrikt och motsvarande del av särskilt taxeringsdistrikt för fysiska personer skall läggas upp gemensam A-längd. I övrigt upplägges särskild inkomstlängd för varje taxeringsdistrikt. Denna princip har fastslagits i 34 § 1 mom. TK. Avvikelse härifrån får dock vidtas om särskilda skäl föreligger. Undantagsbestämmelsen åsyftar bl. a. det fall, då inom en kommun finns mer än en särskild taxeringsnämnd för juridiska personer. I sådant fall bör gemensam längd läggas upp.

En nyhet är att inkomstlängd enligt länsstyrelsens bestämmande får upplägas oberoende av församlingsindelning, om detta kan ske utan olägenhet (34 § 2 mom. TK). Detta kan vara praktiskt när det i en kommun med flera församlingar kan finnas kyrklig samfällighet som handhar alla församlingsangelägenheter av ekonomisk natur och samma utdebitering gäller i dessa församlingar. Ett annat praktiskt fall är när samtliga skattskyldiga av vissa kategori (t. ex. utbor) lagts på en enda lokal taxeringsnämnd, medan arbetet i övrigt är fördelat på flera lokala taxeringsnämnder.

Senast den 25 juli under taxeringsåret skall länsstyrelsen lämna de färdiga stommarna till den lokala skattemyndigheten eller till den tjänsteman vid länsstyrelsen som ansvarar för längdföringen (38 § mom. TK). Den lokala skattemyndigheten eller tjänstemannen skall kontrollera och rätta stommarna i nödvändig omfattning, underskriva längderna samt bestyrka avskrifternas riktighet.

Om länsstyrelsen svarar för längdföringen, skall länsstyrelsen senast den 10 augusti sända avskrift av inkomstlängden till den lokala skattemyndigheten (38 § 3 mom. TK). Har den lokala skattemyndigheten svarat för längdföringen skall den till länsstyrelsen senast den 10 augusti sända huvudskriften av den inkomstlängd som myndigheten fört (45 § 1 mom. TK). I båda fallen sändes samtidigt en avskrift till kommunens styrelse.

Förmögenhetslängd

Förmögenhetslängden skall framställas maskinellt på länsstyrelsens datakontor. Eftersom den lokala skattemyndighetens befattning med framställningen av sådan längd således slopats, har bestämmelserna i 18 § 2 mom. TK om länsstyrelsens översändande av förmögenhetslängdsblanket-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:16:10

ter till de lokala skattemyndigheterna utmönstrats ur lagstiftningen. Vidare har slopats bestämmelsen i 35 § TK att vissa dödsbon och familjestiftelser skulle redovisas som en särskild avdelning sist i förmögenhetslängden. Bestämmelsen hade på sin tid tillkommit av statistiskt intresse.

Med avseende på taxeringsdistriktsindelningen skall förmögenhetslängden läggas upp i den ordning som gäller för motsvarande inkomstlängd (35 § TK). Även i fråga om handhavandet av förmögenhetslängden gäller i stort sett samma bestämmelser som för inkomstlängd.

Fastighetslängd

Stomme till fastighetslängd under år, då särskild fastighetstaxering äger rum, har hittills utgjorts av fastighetsliggaren till mantalslängden för taxeringsåret. Som tidigare nämnts har fastighetsliggaren slopats genom de nya folkbokföringsbestämmelserna. Enligt de nya bestämmelserna (18 § 3 mom. TK) skall länsstyrelsens datakontor framställa stomme till fastighetslängd. Bestämmelserna om särskilda avdelningar av fastighetslängden har i stort sett oförändrade överförts från 15 § i den nu upphävda mantalsskrivningskungörelsen till 36 § TK. Stommen skall före den 15 mars sändas från datakontoret till den lokala skattemyndigheten för granskning och komplettering. Den lokala skattemyndigheten skall i sin tur senast den 31 mars sända stommen vidare till vederbörande lokala taxeringsnämnd. Samtidigt skall den lokala skattemyndigheten till taxeringsnämnden lämna uppgift om de redovisningsenheter som taxeringsnämnden enligt den lokala skattemyndighetens mening särskilt bör uppmärksamma vid taxeringen. Sådana uppgifter har lämnats redan vid 1967 års taxering.

Hittills har det ålegat taxeringsnämnden att verkställa ändringar och kompletteringar i fastighetslängden. Bestämmelsen härom i 23 § andra stycket TK har inneburit ett avsteg från principen att lokal skattemyndighet är längdförare. I ADB-systemet skall däremot alla anteckningar i fastighetslängden skötas av den lokala skattemyndigheten och andra stycket av 23 § har därför slopats. I stället skall taxeringsnämndens ordförande anteckna kompletteringar och uppgifter om ändring av namn eller adress i en särskild handling, enligt anvisningar som riksskattenämnden utfärdar.

Senast den 5 juni under taxeringsåret skall den lokala skattemyndigheten sända fastighetslängden till länsstyrelsen (38 § 4 mom. TK). Länsstyrelsen skall summera längden och framställa stomme i två exemplar till avskrifter av längden. Senast den 30 juni skall länsstyrelsen återlämna längden och stommarna till den lokala skattemyndigheten, som färdigställer avskrifterna och bestyrker deras riktighet. Snarast därefter och senast den 10 augusti skall den lokala skattemyndigheten i sin tur återsända fastighetslängden i huvudskrift till länsstyrelsen (45 § 1 mom. TK). Samtidigt sändes avskrift av längden till kommunens styrelse.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:16:10